

ROMALILAR

ROMA METROPOLİSİ “ANCYRA”

Konsül Manilus Vulso, M.Ö. 189'da Ankara yakınlarında Galatları yenerek, Galatya'yı Roma topraklarına katmış ve Bergama Krallığına bağlamıştır. Galatya, M.Ö. 183 yılında Bergama Krallığının kesin kontrolü altına girmiştir. M.Ö. 168 yılında Galatlar ile Bergamalıların savaşları sonucunda kent, Tektosagların kontrolüne girmiştir.

Ankara, M.Ö. 25 yılında Augustus tarafından Roma eyaleti haline getirilen Galatya'nın başkenti olmuştur. Ankara, Romalılar eline geçtikten sonra, Romalılar, kentin coğrafi ve askeri önemini anlayarak burayı Galatya'nın başkenti yapmışlardır.

Ankara, Galatya'nın başkenti olduktan sonra, Roma ile olan iyi ilişkiler sonucunda gelişmiş ve kale dışına taşmıştır. Augustus zamanında yapılan tapınaktaki "Momentum Ancyranum" (Yazıtlar Kraliçesi) olarak adlandırılan Augustus vasiyetnamesi, Ankara'nın Roma döneminde ne kadar önemli bir kent olduğunu ortaya koymaktadır. Kent, M.S. 2. yüzyılda en gelişmiş dönemini yaşamıştır. Romalı tarihçi Livy, Ankara'nın 100.000 kişilik nüfusu, askeri, dini ve sivil mimarlık yapılarıyla görkemli bir imparatorluk kenti olduğunu yazmaktadır.

Ankara, Roma İmparatoru Hadrianus döneminin sonunda, M.S. 138'de, Phylai (füle) adı verilen ve şehir halkını sınıflara ayıran 12 kısımdan oluşmuştu. Bu fuleler, Ankara Kalesi ve eteklerinde yerleşmiş olup, Ankara'nın en eski mahallelerini oluştur-

Ankara çevresinde bulunan mermer büstler (A.A.M.M.K.)

Kutludüğün Beldesi'nde bulunan Athena heykeli (A.A.M.M.K.)

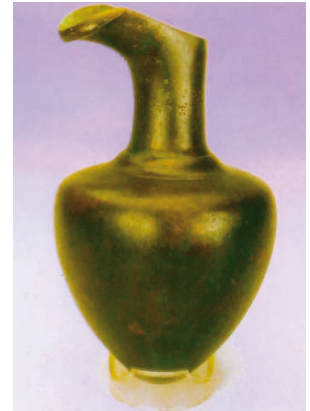

Roma dönemi bronz büst
(A.A.M.M.K.)

Roma dönemi altın kolye
(A.A.M.M.K.)

Balgat Köyü'nde bulunan
bronz kap (A.A.M.M.K.)

Roma dönemi mermer satir
(A.A.M.M.K.)

maktaydı. Ankara, Traian döneminde stratejik ve lojistik öneme sahip bir merkez olarak görülmektedir.¹²⁷ Hadrianus döneminde ise kent, metropolis olmuştur.¹²⁸ Ankara'da o dönemde Asklepeios, Kybele, Men ve Zeus gibi tanrılara ait kültler geliştiği gibi, Augustus gibi Tanrı Kral mertebesine erişmiş kralların kültü de bulunmaktaydı. M.S. 3. yüzyılda İmparator Caracalla, kalenin surları ile bugünkü Roma Hamamı denilen hamamı yaptırmıştır. M.S. 4. yüzyılda Hristiyanlığın yayılmasıyla Ankara, önemli dini merkez olmuş, M.S. 314 ve 358 yıllarında piskoposlar meclisi iki

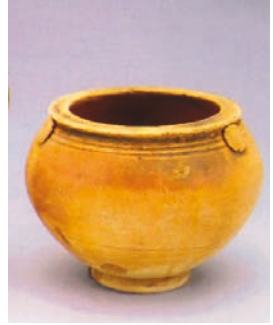
kez toplanmış ve önemli kararlar almıştır. Roma dönemindeki önemli bir olay, İmparator Julianus'un Ankara'ya gelmesiydi. İmparatorun adına bugün Valilik Meydanı'nda bulunan Julien Anıtı (M.S. 362) yapılmıştır.¹²⁹

Ankara'nın Roma dönemine ait belli başlı eserleri; Agora, Amfiteyatro, Augustus Tapınağı, Buleiterion (şehir meclisi), Direkli Yol, Gymnasion (plaistra), Hamam, Hipodrom, Julianus Sütunu, Roma Tiyatrosu, Zeus Tapınağı, Zeus Taenos Mabedi gibi yapı ve anıtlardır.¹³⁰

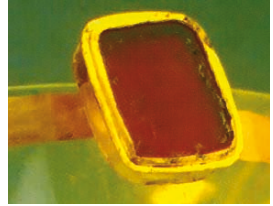
Roma İmparatorluğu Döneminde Ankara'ya *Metropolis*, *Sebaste Tektosagon*, *Neokoros*, *Lamprotate* gibi isim ve ünvanlar verilmiştir. Ankara kalesinin eteklerinde gelişerek büyüyen kentte Roma Döneminde birçok yapı yapılmıştır. Bunların çoğu daha sonraki çağlarda tahrip olmuş, birçoğu da Bizanslılar döneminde Ankara kalesinin yapımında kullanılmıştır.

Ankara'da bulunan bazı kitabelerden; bir *şehir meclisi binası (buleiterion)*, spor, kültür ve sosyal yaşamın önemli bir merkezi olan (*gymnasion-palaestra*) bir tiyatro, bir *amfiteyatro*, Augustus Tapınağının yanında *şenlik yeri ve hipodrom*, *Pazar yeri (agora)*, Augustus tapınağından Çankırıkapı Caddesinde bulunan Roma Hamamına giden ve İmparator Hadriyanos zamanında yaptırıldığı bilinen *direkli yol*, yolun sonunda *hamam*, Pausanios'un eserinde adı geçen *Zeus Tapınağı*, *Zeus Taenos Tapınağı* gibi yapıların var olduğunu öğrenmekteyiz.¹³¹

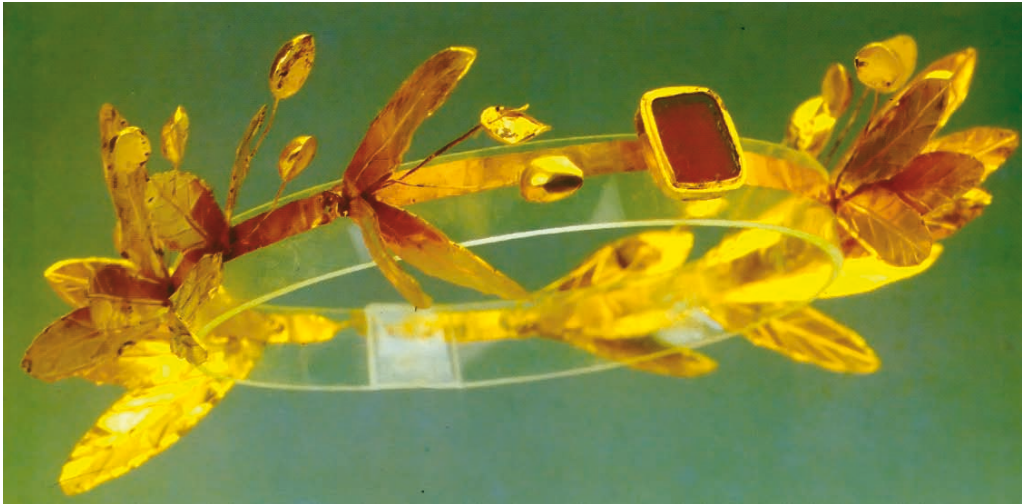
M.S. 1. - 3. yüzyıllarda Ankara'da darbedilen bağımsız şehir sikkeleri içinde önemli yer tutan Ankyra şehir sikkelerinin ön yüzünde baş veya büst olarak imparator tasviri, adı ve unvanı yazılıdır.

Roma dönemi pişmiş toprak vazolar (A.A.M.M.K.)

Balgat Köyü'nde bulunan Roma mezarından çıkarılan altın taç (A.A.M.M.K.)

*Roma mezarından çıkarılan
Rhyton ve parfüm şişeleri
(A.A.M.M.K.)*

Arka yüzlerinde ise oturan ve ayakta duran yargıç, üç atlet, tanrı Men, gemi çapası tutan Amazon, Aphrodite, Asklepeios, Artemis, Eros, Heracles, Nike, Satyr gibi mitolojik tasvirlerin yanı sıra, Augustus Tapınağı da görülmektedir. Sikkeler, diğer şehir darpları gibi bronz ve pirinçten basılmışlardır. Üzerlerindeki yazılar genellikle Yunancadır. Sikkelerde “Galatyalıların başkenti Ankara”, “Ankaralıların başkenti” yazıları bulunmaktadır.¹³²

*Roma hamamı
(2005, A.E.)*

Augustus Tapınığı gravürü (C.Textier)

AUGUSTUS TAPINAĞI (YAZITLAR KRALİÇESİ)

Latince yazıtın başı
(M.A. Döğenci)

Latince yazıt
(M.A. Döğenci)

İmparator Augustus adına yaptırılan tapınak, 16. yüzyıldan beri, bilim adamları ve tarihçilerin dikkatini çekmektedir. Avusturya İmparatorunun elçisi Busbecq, tapınağı incelemiş ve anıtın kopyasını çıkarmıştır. Daha sonra Charles Texier ve Georges Perrot, Schede-Krencker tapınak üzerine bilimsel incelemelerde bulunmuş ve yayınlamışlardır. Bugün Hacı Bayram Camii bitişiğinde bulunan tapınak, Frig tanrıları Men ve Kybele'ye ait tapınağın üzerine yapıldığı söylenmektedir. Bugün ayakta kalan büyük kapı, sella, ve pronaos kısımlarıdır. Kısa yanlarında 8, uzun yanlarında 15 sütunu kapsayan dikdörtgen planlı, Korinth düzeninde bir peristasis ile çevrilmiş, pseudodipteros planlı bir yapıdır.

İmparator Augustus, ölümünden önce Vesta rahibelerine verdiği dört adet belge, Monumentum Ancyranum "Ankara Anıtı", Res gestae "Ankara Yazıtı"¹³³ olarak bilinir. Ankara Anıtı veya Yazıtlar Kraliçesi diye bilinen Tapındaki kitabe, İmparator Augustus'un yaptığı işleri anlatan dünyadaki en uzun ve sağlam Latince kitabedir. Senatoda okunan metin, Roma'da dikili iki tunç sütuna yazıldıktan sonra kopyaları eyaletlerdeki tapınaklara yazılmıştı. Latince ve Grekçe iki dilde yazılmış kitabeleri dolayısıyla Arkeoloji biliminde "Yazıtlar Kraliçesi" diye meşhur olmuştur.¹³⁴ Bunlar; cenaze töreniyle ilgili emir, devletin asker ve para durumu belgesi, servetini varisleriyle Roma halkına bıraktığını bildiren belge, yaptığı işleri kazandığı onur ve harcadığı paraları gösteren çizelgeden oluşmaktadır. Bunlar Augustus'un M.S. 14 yılında ölümünden sonra imparatorluğun bazı kentlerindeki Augustus Tapınaklarının duvarlarına yazılmıştır. Augustus'un Vasiyetnamesi, Ankara Augustus Tapınağı'nın duvarlarında iki dilde, Latince ve eski Yunanca yazılmış olarak günümüze değin gelmiştir.¹³⁵

*Augustus Tapınağı içi ve
Hacı Bayram Camii minaresi
(2002, A.E.)*

Tapınak, Hristiyanlık kabul edilince kiliseye çevrilmiş, Osmanlı döneminde bir ara medrese olarak kullanılmıştır. Önemli kısımları günümüze kadar gelmiş olan tapınak, Anadolu kültür bütünlüğünü en güzel yansıtan bir eserdir.

*Augustus Tapınağı
(1998, A.E.)*

ROMA HAMAMI

Roma Hamamı, Ulus Meydanı'ndan kuzeye giden yol üzerinde, Çankırı Caddesi'nin solundadır. Yapılan kazılar sonunda, hamamın İmparator Caracalla (M.S. 211-217) zamanında yapıldığı ve Bizans döneminde onarıldığı anlaşılmıştır. Kazılarla palestra ve kapalı kısımları ortaya çıkmıştır. Kapalı kısımlarda frigidarium (soğukluk), tepidarium (ılıkılık), caldarium (sıcaklık) gibi bölümler vardır. Frigidarium'da piscina (yüzme havuzu), apoditorium (soyunma yeri) bulunmaktadır. Caldariumda yıkanma yeri ve sudatorium (terleme yeri) ve ayrıca avlular, külhan (ocaklar), servis kısımları ve su depoları ortaya çıkmıştır.¹³⁶ Kente 60 km. uzaklıktaki Elmadağ'dan taş borularla getirilen su, bu hamamla birlikte bütün mahallelere dağıtılıyordu.¹³⁷ Bugün kısmen restore edilen hamam alanın, Ankara çevresinden toplanan yazıt ve mezar taşlarının sergilendiği açık hava müzesi halindedir. Roma Hamamı, 1937-1943 yıllarında Türk Tarih Kurumu adına yapılan kazılar sonunda ortaya çıkarılmıştır.¹³⁸ Çankırı caddesinde yer alan Roma Hamamının, Dünyadaki en büyük Roma hamamlarından birisi olduğu kabul edilir. Eskiden antik bir harabe olarak bilinirken, yapılan kazılarla hamamın kalıntıları ortaya çıkarılmıştır. Kalıntıları, aslında caddenin ortasına kadar uzanmaktadır. Oldukça büyük bir Roma hamamı olup, 250x132 m. ölçülerinde bir alanı kaplamaktadır. Spor ve oyun yeri (paleastra) ile

*Roma Hamamı kalıntıları
(2005, A.E)*

Roma Hamamı
(2005, A.E.)

esas hamam kısımlarından meydana gelen Roma Hamamının hamam kısmı; soğuk bölümü (frigidarium), yüzme havuzu, soyunma yeri ve depo diye üçe; sıcak bölümü ise ılık ve çok sıcak diye ikiye ayrılıyordu. Bu hamamın kazısı sırasında biraz güneyde küçük bir Roma hamamı daha bulunmuştur. Ankara'daki bilinen en eski su tesisleri, Roma devrine aittir. Ankara Kalesi, kalenin etekleri ile Hacı Bayram civarı ve Ulusta Roma devrine ait kalıntılar mevcuttur. Çankırıkapı'daki hamamın suyu dahil ol-

Roma Hamamı
(2005, A.E.)

*Roma Hamamı
(2005, A.E.)*

mak üzere şehre o devirde Elmadağ'dan taş künklerle getirilen sular, kaleye kadar çıkarılmıştır.¹³⁹ Kazı sırasında ele geçen İmparator Caracalla'ya ait paradan, M.S. 212–217 yıllarında yapıldığı tahmin edilen hamamda ele geçen bir ele göre de, burasının Asklepios'a ithaf edildiği kabul edilmektedir.¹⁴⁰ Bizans Devrine kadar kullanılan hamam harap olunca, kale yapılırken pek çok parçası malzeme olarak kullanılmıştır.

*Roma Hamamı
(2005, A.E.)*

ROMA ANFI-TİYATRO

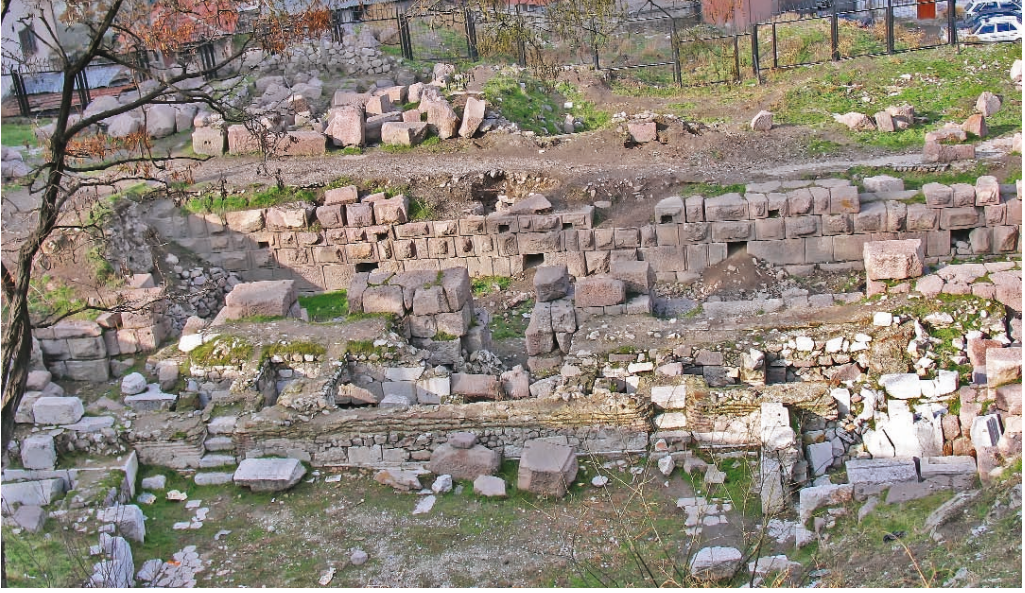

*Roma dönemi
Anfi-tiyatro
(2005, A.E.)*

Ankara'da varlığı bilinen iki Roma tiyatrosundan birisi Ankara Kalesi'ne çıkan Hisarparkı Caddesi altında bulunmuştur. Kalenin Bentderesine bakan kuzeybatı yamacında 1983 yılında bir temel kazısı sırasında¹⁴¹ bulunan Ankara Tiyatrosu, Anadolu Medeniyetleri Müzesi ile Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı öğretim görevlileri Prof. Dr. Coşkun Özgünel ve Prof. Dr. Orhan Bingöl ile ortak olarak yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkmıştır¹⁴². M.S. 1. yüzyılın sonu ve 2. yüzyılın

*Roma dönemi
Anfi-tiyatro
(2005, A.E.)*

başı arasında yapıldığı sanılan ve tipik bir Roma tiyatrosu planındaki eserin yapımında ana malzeme Ankara taşı olmakla birlikte, yer yer mermer de kullanılmıştır. Ankara Tiyatrosu'nun yarım daire şeklindeki orkestrası, bir yamaca yaslanan oturma sıraları, skene (sahne) ve proskene kısımları ortaya çıkmıştır. Tiyatronun sahne kısmı batıda bulunmaktadır. Kazı çalışmaları sırasında mermer boyalı kadın başı, mermer tanrıça başı, renkli mermerden erkek heykeli parçası, ayakta kadın heykeli gibi heykeltraşlık eserleri bulunmuştur¹⁴³. Kazıda toprak altından oldukça harap durumda çıkarılan tiyatro, bilemediğimiz bir tarihte harap olunca, muhtemelen taşları kale veya başka yapıların yapımında kullanılmıştır. Kazıdan sonra etrafı demir parmaklıkla çevrilen tiyatronun restorasyonu ve çevre düzenlemesi yapılmadığından ziyaret edilememektedir.¹⁴⁴

*Roma dönemi
Anfi-tiyatro
(2005, A.E.)*

*Roma dönemi
Anfi-tiyatro
(2005, A.E.)*

*Roma döneminde Hatip Çayı üzerine
yapılan Su Bendi (BELKO)*

ROMA SU (HATİP ÇAYI) BENDİ

Hatip Çayının, Ankara Kalesi ile Hıdırlık Tepesi arasından dar bir vadiden geçtiği yerde Romalılar döneminden kalan, Osmanlı devri sonuna kadar gelen bir su bendi bulunmaktaydı. Esasen Bend deresi, ismini de buradan almıştır.

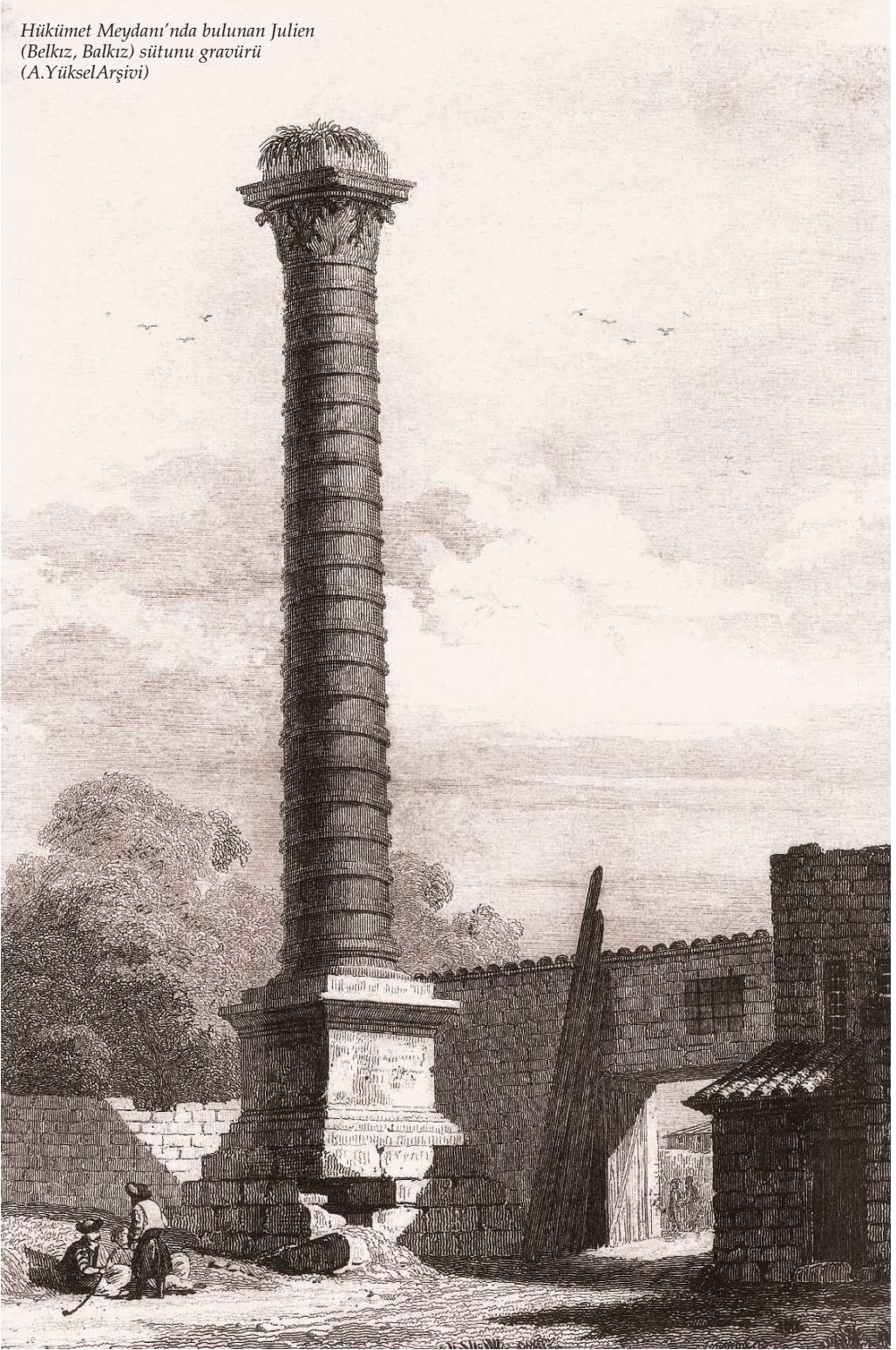
Su bendi, eski resimlere göre Hatip çayının iki yakasını birleştiren kalın ve yüksek bir duvar gibiydi. Bentderesi'nin kenarındaki burca dayandırılmış olarak yapılan su bendinin dışı, kesme taş kaplamalı olup, iri moloz taşlar kullanılmıştır.

Buradan alınan sular, tabakhaneler gibi birçok tesisin su ihtiyacını karşılıyor olmalıydı.

Muhtelif zamanlarda Roma Su Bendi (BELKO)

Hükümet Meydanı'nda bulunan Julien
(Belkız, Balkız) sütunu gravürü
(A.YükselArşivi)

JULIEN SÜTUNU (BELKIS SÜTUNU)

Julien Sütunu'nun M.S. 362 yılında Ankyra'yı ziyaret eden İmparator Julien Apostata anısına dikilmiş olabileceği düşünülmektedir. Daha önce İş Bankası ile Maliye Bakanlığı binaları arasında iken, daha sonra Ankara Valiliği karşısındaki meydana taşınmıştır. 15 m. yüksekliğinde olan sütun, Bizans dönemi Korinth başlığı ile sona ermektedir. Sütunun üzerinde ne zaman ve niçin dikildiğini bildiren yazı veya işaret yoktur. Sade bir altlık üzerinde birçok parçadan oluşan gövde, tek parça halinde görülmektedir. Başlık, Bizans sütun başlıkları gibi yapraklarla süslüdür.¹⁴⁵ 16. yüzyıl gezginlerinden Hans Dernschwam, "İstanbul ve Anadolu'ya Seyahat Günlüğü" adlı seyahatnamesinde, Belkis sütunu adıyla bir sütunun varlığından söz etmektedir.¹⁴⁶

1900'lü yıllarda Julien
sütunu ve civarı
(BELKO)

Hükümet Meydanı ve Julien sütunu (2006, A.E.)

ROMA DÖNEMİ ANKARA KALESİ

Ankara Kalesinin ilk yapıldığı tarih, kesinlikle bilinmemektedir. M.Ö. 2. yüzyılın başında, Romalılar bölgeye geldiğinde, Galatlar'ın Tektosaglar kabilesi kaleye sığınmışlardır. Galatya, Romalıların eline geçip kentin büyümesiyle kaleye ihtiyaç kalmamıştır.¹⁴⁷ Ancak M.S. 222-260 yılları arasında Perslerin hücumları karşısında İmparator Severus Aleksandr ve Valerianos zamanlarında kenti korumak amacıyla kalenin büyük ölçüde yenilendiği bilinmektedir. Kale, İç Kale ve Dış Kale olarak iki kısımdan oluşur.¹⁴⁸ İç Surlar, İmparator Heraklius'un kenti Sasanilerden alınsından sonra yapılmış olmalıdır.¹⁴⁹

*Ankara Kalesi İç Hisar
giriş kapısı
(Jerphanion)*

*Ankara Kalesi'nin
Abidinpaşa Köşkü'nden
görünüşü (2005, A.E)*

*Ankara Kalesi, İçkale batı
surları (2005, A.E)*

ROMA YOLU

Altındağ İlçesi, Ulus'ta Sümerbank binasının arkasında bulunan Şehir Çarşısı'nın yerine yapılacak binanın temel kazısı sırasında, Zincirli Camii'ne yakın yerde, Ankara Valiliği'ni dik kesen Geç Roma dönemine ait yolun bir kısmı bulunmuştur. Bu yolun çevresinde Prof. Dr. Cevdet Bayburtluoğlu denetiminde Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nce yapılan kazılarda, bir takım kalıntılar arasında ayakta kadın heykeli, çeşitli dönemlere ait çok miktarda seramik, Galatlara ait pişmiş toprak ve at figürleri bulunmuştur.¹⁵⁰

Zincirli Camii yanında bulunan Antik Roma yolu (2005, A.E.)

ROMA MEZARLARI

Balgat'ta bulunan Roma dönemine ait mezar (G.G.)

Balgat Roma Mezarı: Çankaya İlçesi, Balgat Semtinde, 1998 yılında bir temel hafriyatı sırasında Roma Mezarı açığa çıkmış, yapılan kurtarma kazısı sonucunda tahrip edilmiş mezar odası duvarları bulunmuştur. Mezar odası, kazı bitiminde Roma Hamamı alanına taşınmış ve orada monte edilmiştir. Mezar odasında iki adet klinne, bir adet ostotek bulunması, mezarın iki defa kullanıldığını ortaya çıkarmaktadır. Mezar buluntusu olarak pişmiş toprak ve bronz kaplar, altın taç, küpe, yüzük, yüzük kaşığı, cam gözyaşı şişeleri, tabak, pişmiş toprak kandil ve kase bulunmuştur. Mezardan çıkarılan eserler Anadolu Medeniyetleri Müzesi Salonunda yeniden yapılan mezar odası içinde sergilenmektedir.¹⁵¹

Altındağ Roma Mezarı: Altındağ İlçesi, İsmet Paşa Mahallesi, Çankırı Kapı Sokak No. 46'da bir inşaatın temel kazısında ortaya çıkan ve bina cephesi kotundan 0,50 m. altta, yüksekliği 1,70 m., eni 2,20 m., boyu 2,60 m. olan dromoslu Geç Roma mezar odası, restore edilerek korumaya alınmıştır.

Roma mezarının taşınmadan önceki durumu (G.G.)

ROMA DÖNEMİ YERLEŞMELERİ

*Bala, Karahamzalı Köyü'nde
Roma dönemine ait antik
malzeme (2005, A.E.)*

Ankara ve çevresinde tesbit edilen yerleşim yerleri ise şunlardır:

Haymana yolunun 34. km.'sinde "Androna" Topaklı Höyük; Bala İlçesi, Şedithöyük Köyü'ndeki Galat yerleşimidir. 6. yüzyılda piskoposluk merkezi olan Aspona¹⁵² (Şedit Höyük), Sarihöyük Köyü içinde Aspona (Şedithöyük-Sarihöyük)¹⁵³; Adana-Konya yolunun 91. km.sinde, yolun güneyinde, Bala İlçesinin Karahamzalı Köyü'nün 300 m. doğusunda Karahamzalı (Kinna)¹⁵⁴; Ankara'nın 92,5 km. batısında, Beypazarı ilçesi Dikmen Köyü'nün 4,5 km. güneyinde, Akkaya Dikmen karayolunun kenarında ova ortasında bulunan¹⁵⁵ Dikmen Höyük (Lagania¹⁵⁶- Anastasapolis)¹⁵⁷;

*Polatlı,
Ilıca Köyü
Roma dönemi
antik kaplıca
(2005, A.E.)*

Roma dönemi yerleşmelerinin bulunduğu Polatlı, Şeyhahmetli Köyü (2005, A.E.)

Ankara-Konya yolunda, Şereflikoçhisar'ın 13 km. kuzeyinde, Ağaçoören Köyü yakınlarında, Değirmenyolu Köyü'nün¹⁵⁸ içinde bulunan Değirmenyolu (Kale) Höyük (Parlasan-Parnassus)¹⁵⁹; Etimesgut İlçesi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Zırhlı Birlikler Okulu'nun içinde, 500 m. doğusunda bulunan Etimesgut Höyüğü¹⁶⁰; Sincan İlçesi, Akderesi Mevkiinde bulunan Roma dönemine ait İlyakut Köyü Nekropolü; Akyurt İlçesi, Taşpınar Köyü Karapınar ve Üçkurna Mevkilerinde bulunan Karapınar Üçkurna Düz Yerleşme; Çubuk Çayı kenarında, Altındağ İlçesi, Karaköy köyünün 300 m. güneyinde bulunan Karaköy Höyüğü'dür.

Şereflikoçhisar, Değirmenyolu Köyü Roma dönemi lahit parçası (2005, A.E.)

ROMA DÖNEMİNDE ANKARA'DAN GEÇEN YOLLAR VE MİL TAŞLARI

Roma Hamamı'nda sergilenen mil taşları (2005, A.E.)

Romalılar; askeri, idari ve ticari nedenlerle çok sayıda yol yaparak geniş bir ulaşım ağı kurmuşlardır. Bergama Kralı İmparator 3. Attalos'un ölümünden sonra Anadolu'nun Roma İmparatorluğu'na geçmesiyle eyalet valisi Manius Aquillius'un Galatya, Bithniya, Kilikya ve Kapadokya'ya giden yollar yaptırdığını, var olan yolları genişlettiğini çeşitli kaynaklardan öğrenmekteyiz.

Roma yollarının tarihi, mil taşlarından öğrenilebilmektedir. İmparatorlukta bütün yollarda kullanılan mil taşları, 1485 m.de bir tane olmak üzere yapılmıştır. Üzerinde mesafeleri bildiren yazılar bulunan mil taşları, volkanik taşlardan, çoğunlukla kireç taşından yapılırdı. Alacaatlı, Eryaman ve Yuva'nın yanı sıra Ankara içinde Akköprü ve Batıkent'te mil taşları bulunmuştur.¹⁶¹

Ankara, Anadolu'nun sekiz tarafından gelen yolların kesiştiği yerde bulunmaktadır. Bu kesişme, kentin ticari yönden gelişmesini sağlarken, askeri yönden önemini artırmakta, stratejik konuma sahip duruma getirmekteydi. Roma döneminde ünlü Pers yolu olan Kral Yolu'nun Ankyra'dan geçtiğini antik kaynaklar bildirmek-

Roma Hamamı'nda sergilenen mil taşları (2005, A.E.)

tedir. Bu dönemde Romalıların komşularına yaptığı seferler, Ankyra'dan başlamaktaydı. O nedenle Romalılar, bu yollara çok önem vermişler ve sürekli olarak tamir ve bakımdan geçirmişlerdir.

Roma İmparatorluğu döneminde yolları gösteren haritalar, daha sonraki çağlarda kopya edilerek zamanımıza ulaşmışlardır.¹⁶² Hac yolu olarak da bilinen Via Tauri, Konstatntinopolis'ten başlayarak Nikomedia (İzmit)-Nikaea (İzmit)-Iuliopolis (Sarılar) güzergahını izleyerek Ankyra'dan (Ankara) - Kolonia Arkhelais (Aksaray)-Tyana (Kemerhisar)- Faustinopolis (Başmakçı)- Tarsus, Adana ve Antakya üzerinden Kudüs'e varmaktadır.¹⁶³

Roma döneminde Ankara'yı diğer yönlere bağlayan önemli yollar şunlardır:

- 1) Güneye giden yol (Kilikia, Kapadokia): İkonion (Konya), Attaleia, Seleuceia.
- 2) Batıya giden yol: Iuliopolis (Emir Yunus), Nicea.
- 3) Kuzeybatıya giden yol: Pessinus (Balahisar), Dorylaion,
- 4) Kuzeye giden yol: Cretea Flaviopolis, Amaseia (Amasya).
- 5) Kuzeydoğuya giden yol: Gangra (Çankırı).
- 6) Doğuya giden yol: Bolegassus, Sarmalius, Ecobrigis ve Adopera Ortaköy, Tavion (Büyüknefesköy), Zela, Comana.
- 7) Güneydoğuya giden yol: Çatalhöyük, Avşar, Şedithöyük, Parnassos (Parlasan).¹⁶⁴

Kalecik Hasayaz Kasabası
Roma dönemi mil taşları
(2005, A.E.)

